WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" Wychodzi dwa razy dziennie. Cena 4 halerze. Wychodzi dwa razy dziennie. „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer południ. 10 ha wieczorny 4 hal Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty. franco do Administracji „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. Adres Red.: Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Na prowincji: miesięcznie kor 2 hal. 70, kwartalnie kor 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. a0 w innych państwach: kwartalnie kor. 12, Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaci się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

Nr 575. Kraków, środa 18 grudnia 1907 r. ROK XV.

Krajowa konferencya nauczycielska.

Wczoraj rozpoczęła w Krakowie obrady krajowa konferencja nauczycielska. Przewodniczy jej kraj. inspektor szkół radca Zaleski. Rano w kościele OO. Dominikanów odprawił ks. prałat Bielenin, dyrektor krak. męskiego seminarjum nauczycielskiego uroczyste nabożeństwo, poczem uczestnicy udali się do sali gimnastycznej szkoły im. cesarza Franciszka Józefa przy ul. Zielonej, gdzie rozpoczęto obrady. Bierze w nich udział kilkadziesiąt osób, reprezentantów 14 powiatów i inspektorów okręgowych. Obecnym jest delegat Namiestnictwa p. Fedorowicz oraz delegaci Rady szkolnej kraj. pp. prof. Sternbach, Sołtysik i Komopiński.

W zagajeniu zaznaczył przewodniczący radca Zaleski, że w myśl § 46 ust. państw. konferencje krajowe odbywać się winny co 6 lat, z przyczyn jednakże od Rady szkolnej kraj. nie zależnych nastąpiła zwłoka 2-letnia. Następnie, zaznaczywszy że — mimo iż konferencja odbywa się obecnie równocześnie w pięciu miejscowościach kraju, zachowaną jest jej jednolitość przez obrady nad jednym i tymsamym programem, przytoczył przewodniczący kilka ważniejszych dat statystycznych świadczących o rozwoju naszego szkolnictwa. Według tejże statystyki posiada obecnie nasz kraj 4985 szkół publicznych i 250 prywatnych, czyli więcej o 963 aniżeli w r. 1899 t. j. w czasie ostatniej konferencji nauczycielskiej. Dzieci obowiązanych do uczęszczania na naukę w wieku od lat 6 do 12 jest o 207.000 więcej aniżeli przed laty 8, t. j. 1,093.000 dzieci od lat 12 do 15 234.000 (+17.000.) Uczęszcza do szkoły dziatwy w wieku od lat 6—12 — 872.000 (+257.000) t. zn. +27%. Nauczycieli jest 11.824 (+4124), czynnych 11.081 (+3462). Szkół wydziałowych było ogółem w r. 1899: męzkich 15, żeńskich 21. Obecnie męzkich 40, zaś żeńskich 44.

W rejonie krakowskim, do którego należy 14 powiatów, czynnych jest dziś 842 szkół publicznych, czyli o 183 aniżeli w r. 1899. Na naukę codzienną uczęszczało wówczas 125.983 dzieci obecnie 177.187; na naukę dopełniającą 33.197, dziś 35.864. Sił nauczycielskich było ogółem 1527, obecnie jest 2585. Klas czynnych było 1495, obecnie jest ich 2225.

W dalszym ciągu swego przemówienia zaznaczył przewodniczący, że aby uczynić zadość życzeniom publiczności domagającej się zmiany planu nauk w szkołach wydziałowych męskich, oraz dla przygotowania uczniów tych szkół do wyższych zakładów naukowych, wprowadziła Rada szkolna kraj. IV klasę wydziałową na razie w Krakowie na Smoleńsku oraz w Białej. W ciągu ostatniego ośmiolecia powstały nowe seminarja naucz. w Starym Sączu i Kętach.

W końcu poświęcił przewodniczący wspomnienie zmarłym członkom wydziału śp. Dziedzickiemu, Stefaniukowi, Fafarze i Kominkowskiemu, których pamięć uczcili zebrani przez powstanie.

Na swego zastępcę powołał przewodniczący radcę Vimpellera, zaś na sekretarzy pp.: Cüska z Brzeska i Szybowskiego ze Skawy.

Sprawozdanie z wydziału wykonawczego, przekazano na wniosek p. Parczyńskiego (Kraków) do załatwienia sekcyi wnioskowej.

Z kolei inspektor okręgu krak. miejskiego p. Dobrzański wygłosił piękny odczyt naukowy z zakresu wychowania fizycznego uczniów oraz hygieny szkolnej. Referat swój zakończył mowca następującymi wnioskami: 1). Urządzić większą opiekę lekarską w szkołach miejskich i wiejskich; 2). Budować po wsiach budynki szkolne obszerniejsze, niż plan normalny tego wymaga; 3). Urządzić w Krakowie szkołę dla dzieci umysłowo upośledzonych; 4). Założyć w okolicy Krakowa zakład dla dzieci moralnie zaniedbanych; 5). Otoczyć opieką pozaszkolną wszystkie dzieci szkolne, nie mające dostatecznej opieki domowej. — Wnoski te odesłano bez dyskusji do komisji wnioskowej.

Radca Zaleski wygłosił następnie referat w sprawie analfabetyzmu w kraju. Odnośne daty statystyczne przedstawiają się następująco: W roku 1900 było na ogół ludności 56% analfabetów; w roku 1880 ilość analfabetów wynosiła 77%. Mimo to jeszcze 3,387.000 osób w kraju, a więc niemal połowa ludności nie umie czytać ni pisać. Rada szkolna kraj. chcąc przyspieszyć powolny postęp w doprowadzaniu ludności do znajomości czytania i pisania, postanowiła rozwinąć w tej sprawie szerszą akcję i wysłuchać zdania konferencji. Referent sądzi, że dla zaradzenia złemu należy starać się aby każda gmina miała szkołę, aby w większych gminach, rozmieszczonych na większej przestrzeni, nie zakładać po jednej szkole o kilku salach i kilku nauczycielach, lecz urządzić szkoły w każdej części gminy i ustanawiać po jednym nauczycielu dochodzącym dla dwu szkół. Dalej aby gminy nie mające 40 dzieci łączyć po dwie na jednego nauczyciela, urządzając każdej lokal osobny, w którym by nauczyciel dochodzący udzielał nauki w pewnych dniach tygodnia; organizować zamiast szkół jedno, dwuklasowe; wreszcie przeprowadzić jednolitą organizację oraz łączność w zakładaniu dla analfabetów kursów, zaś w szkołach typu wiejskiego ze szkołami łączyć kursa trzechletnie dla analfabetów zamiast nauki dopełniającej.

Wczoraj po południu obradowała konferencja w czterech sekcjach celem przygotowania materjału dla dzisiejszych obrad.

KRONIKA.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM !
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków 17, grudnia.

— **Żydzi a bojkot.** Przy ul. Florjańskiej, istnieje handel obrazów i kart koresp. widokowych, którego właściciel żyd H. Frist w wydawnictwach swych kryje się pod szumną firmą „Salonu malarzy polskich." W ten sposób żydowski spekulant bałamuci publiczność, która mniemając że ma do czynienia rzeczywiście z wydawnictwem polskiem nabywa tandetę pruską, sprowadzaną przez Frista.

Świadczyć może o tem najlepiej fakt, że kupiec ten sprowadził w dniach ostatnich olbrzymią ilość widoków świątecznych z Prus, nie bacząc na apel do bojkotowania wyrobów pruskich. Ze strony handlarza żydowskiego, którego jedynym celem jest zysk, nie można oczekiwać niczego innego; dziwnem by jednak było, gdyby publiczność polska, nabywała jeszcze owe wydawnictwa „Salonu malarzy polskich" napychając w ten sposób kieszenie naszych wrogów.

Wogólności zaś jest rzeczą nieuczciwą, nabywać widokówki z tematami, odnoszącemi się do Bożego Narodzenia u firm żydowskich,

— **Stowarzyszenie ku niesieniu pomocy uczniom** ubogim krakowskich szkół ludowych odbędzie w piątek d. 20 b. m. o godz. 3 po poł. w sali konferencyjnej Magistratu, walne zebranie członków. Na porządku dziennym między innemi sprawozdanie wydziału ustępującego i wybór nowych członków tegoż. W razie braku kompletu, zebranie odbędzie się w godzinę później bez względu na ilość przybyłych członków.

— **Listy wyborcze.** W myśl ustawy §. 11 ordynacji wyborczej do Rady państwa według którego mają być listy wyborcze, użyte przy ostatnich powszechnych wyborach do Rady państwa, utrzymywane w ewidencji i z końcem każdego roku wystawione przez 8 dni do publicznego przeglądu, — listy wyborcze z 5 okręgów wyborczych m. Krakowa wystawione są do publicznego przeglądania od dnia 17 do 24 b. m. od godziny 9 do 2 po południu w sali obrad Magistratu (gmach główny I piętro, wejście od kościoła OO. Franciszkanów.)

— **Posiedzenie Tow. lekar. krak.** odbędzie się w środę dn. 18 grud., o godz. 6, w Domu lekarskim. Na porządku dziennym wybór Zarządu na r. 1908.

— **Z Towarzystwa Samopomocy Lekarzy.** Stwierdzoną jest rzeczą, że wiele cennych dzieł lekarskich będących w posiadaniu lekarzy, wyzyskanych już naukowo marnieje i niszczeje z powodu braku znajomości sposobów i miejsc zbytu. Często zdaje się, że kosztowne biblioteki lekarskie obcę żywemu ruchowi księgarskiemu medycznemu schodzą szybko do wartości makulatury. By temu zapobiedz a z drugiej strony stworzyć tańsze źródło nabywanych dzieł lekarskich zaprowadza Towarzystwo Samopomocy lekarzy w swym zarządzie pośrednictwo w przedaży dzieł lekarskich używanych i w tym celu wyda katalog z początkiem roku 1908. Uprasza się zatem lekarzy, jakoteż wdowy i sieroty po lekarzach mających książki do pozbycia, by je najpóźniej do 28 Grudnia b. r. zgłosili celem umieszczenia w katalogu z najdokładniejszem podaniem autora, tytułu dzieła, ilości tomów, miejsca i roku wydania, oraz ceny żądanej. W razie niepodania ceny zgłaszający obowiązuje się zgodzić bez apelacji na ocenę wartości przez oddział komercyjny Towarzystwa Samopomocy lekarzy. Z głoszenia przyjmuje Dr. Henryk Sokołowski. Kraków, ulica szewska 12.

— **Henryk Sienkiewicz** bawi w Krakowie.

— **Nadzwyczajne pociągi świąteczne.** Ze względu na większy ruch podróżnych spowodowany świętami Bożego Narodzenia, będą kursowały na niektórych szlakach Dyrekcji ko-

lei państwowych w Krakowie w dniach 21, 22, 23, 24, 25, 26 i 27 grudnia b. r. i w dniu 2. stycznia 1908 nadzwyczajne pociągi osobowe. Bliższe szegóły i rozkłady jazdy dotyczących pociągów uwidocznione są w ogłoszeniach na dworcach kolejowych. Zarządzono także odpowiednie zwiększenie ilości wagonów przy zwyczajnych pociągach osobowych kursujących w „okręgu krak. Dyrekcji kolei państwowych"

Nadzwyczajne pociągi kursować będą na liniach: Lwów — Kraków, Kraków — Sucha i Jasło — Nowy Zagórz. Ze Lwowa przychodzić będzie do Krakowa pociąg pospieszny o godz. 9 min. 24; z Tarnowa: osobowe o godz. 1 min. 14 i o godz. 6 min. 8 popołudniu. Odchodzić będzie z Krakówa do Tarnowa pociąg osobowy o godz. 5 min 48; do Suchy i Chabówki o godz. 7 min. 15 wieczòr. Natomiast przychodzić będzie stamtąd do Krakowa pociąg osobowy o godz. 4 min. 15 popołudniu.

— **Wybór p. Daszyńskiego,** jakkolwiek ogólnie oczekiwany, dał powód „towarzyszom" do urządzenia publicznej manifestacji. Oczekiwali oni przyjazdu p. Daszyńskiego na dworcu. Tymczasem nowy poseł pojechał wprost do Wiednia, a gromadka socjalistów nie doczekawszy się swego wodza, ruszyła przez ul. Kolejową i Florjańską ku Rynkowi, śpiewając z większym zapałem niż z godnością „Czerwony sztandar". Obok pomnika Mickiewicza na Rynku wygłosił dr. Bobrowski krótkie przemówienie, którem podniósł zasługi (?) p. Daszyńskiego i polemizował z „Postępem". — „Nie wolno poniewierać przeciwnika politycznego", — wołał p. Bobrowski, — zapominając o tem, że jego własny organ „Naprzód", — celuje w nieprzyzwoitych napaściach nietylko na politycznych przeciwników, — ale w ogóle na wszystkich, którzy do obozu socjalistycznego nie należą.

„Naprzód" to przedewszystkiem wprowadził ową wstrętną metodę walczenia skandałem i oszczerstwami, — a żydowscy redaktorowie „Naprzodu" wysilają całą swą wschodnią fantazję gdy chodzi o kłamliwą napaść na Kościół i duchowieństwo. Ogół ocenił już należycie ten sposób polemik dziennikarskich i temu zawdzięcza p. Daszyński swoją klęskę w Krakowie, — która przez jego wybór na Śląsku wcale nie została wyrównaną. Zresztą ślascy górnicy pozostają jeszcze pod hypnozą socjalistycznej agitacji,, chociaż o miedzę. na Śląsku pruskim, polski lud pracujący w kopalniach i hutach wyzwolił się już dawno z pod socjalistycznej opieki... I dla Ślązaków przyjdzie chwila opamietania, a wowczas gdzież znajdzie mandat p. Daszyński?

— **Nowi fałszerze losów.** Policja aresztowała w Krakowie dwóch żydów „którzy trudnili się fałszowaniem losów loteryjnych klasycznej loterji Królestwa Polskiego.

— **Z sali sądowej.** Zaniedbanie dozoru. Karol Berger, furman z Krakowa, jadąc dnia 15 lipca b. r. w Prądniku Czerwonym wozem zaprzężonym w parę koni. pozostawił je bez dozoru przed karczmą. Podczas kiedy Berger ger bawił w karczmie, gromada małych dzieci weszła na wóz. a między innemi 5 letni Julian Bieleś. Wskutek krzyku dzieci, konie się spłoszyły, uniosły wóz w pędzie, tak że mały Bieleś spadł z wozu, dostał się pod koła, i został przez konie przejechany koło rogatki rakowickiej. Bieleś skutkiem krwotoku wewnętrznego w kilka godzin zmarł. Z tego powodu Karol Berger został przez prokuratorję państwa oskarżony o występek z 335 par. (pozostawienie koni bez dozoru co, spowodowało śmiertelny wypadek).

Rozprawa przed trybunałem pod przewodnictwem radcy dr. Grodyńskiego toczyła się dziś zaocznie, ponieważ Berger w sądzie się nie zjawił. Trybunał uznając Bergera winnym występku z par. 335 skazał go na dwa miesiące ścisłego aresztu obostrzonego postem co tydzień. Oskarżenie wnosił zastępca prokuratora dr. Rychlik.

Zmiany w kierownictwie regulacji rzek. Namiestnik poruczył: inż. Wład. Kostkiewiczowi kierownictwo budowy regulacji Bystrzycy w Stanisławowie, inż. Jak. Lieblingowi kierownictwo budowy regulacji Swicy w Bolechowie, inż. Fran. Południewskiemu kierownictwo budowy regulacji Wisłoki w Dębicy, inż. K. Peszkowskiemu kierownictwo ekspozytury regulacji Wisły w Szczucinie, w miejsce st. inż. M. Fächera, którego rownocześnie przydzielił do służby w kierownictwie budowy Wisły w Krakowie; tudzież inż. St. Tychowiczowi kierownictwo ekspozytury regulacji Sanu w Nisku, oraz przeniósł inż.: Wład. Biga z Niska do Przemyśla w kierownictwie budowy regulacji Sanu, Zygm. Woroszyńskiego ze Lwowa do Rzeszowa, przznaczając go do służby w starostwie rzeszowskiem i M. Langiera z Kałusza do Dębicy, przeznaczając go do służby w kierownictwie budowy regulacji Wisłoki; w końcu adjunktów buedwnictwa: St. Melcherta z Tarnobrzega do Lwowa, St. Hryniuka ze Stanisławowa do Tarnobrzega i St. z Przetoczyna Przetockiego ze Lwowa do Stanisławowa, przeznaczając Melcherta do służby w namiestnictwie Hryniuka w ekspozyturze kierownictwa budowy regulacji Wisły, Przetockiego w kierownictwie budowy regulacji Dniestru.

Namiestnik przeznaczył inż. Maksym. Koszlę do służby w starostwie przemyskim i zamiauował adjunktami budownictwa w galicyjskiej państwowej służbie budowniczej praktykantów budownictwa: Bol. Darowskiego, Stefana Bogusza, Włodz. Janowskiego, M Starzeckiego, L. Wierzbowskiego, I. Krasuckiego, K. Fedorskiego, B. Januszewskiego, L. Pruchnickiego, R. Tabińskiego i ukończonych słuchaczy szkoły politechnicznej: Włodz. Szustera, Józefa Fogelmana, J. Wowkonowicza, Eug. Zdanowicza, K. Schindlera, M. Bittnera i Fr. Zachara, przeznaczając Bogusza do służby w kierownictwie budowy regulacji Prutu w Kołomyi, Krasuckiego w ekspozyturze kierownictwa budowy regulacji Sanu w Nisku, B. Januszewskiego w kierownictwie budowy reg. Łomnicy w Kałuszu, Pruchnickiego w starostwie stryjskim, Fogelmana w kierow. bud. reg. Dunajca w Nowym Sączu, Bittnera w kierow. budowy regulacji Stryja w Stryju.

Telegramy.

PO AWANTURZE UKRAIŃSKIEJ.

WIEDEŃ. „Polnische Corresp." donosi: Ruski narodowy klub z okazji wczorajszych demonstracyi ukraińskiego klubu ruskiego powział następującą uchwałę: Ruski narodowy klub jako parlamentarny zastępca kierunku opierającego się na historycznym rozwoju mało-rosyjskiego szczepu w Austrji, z którym to kierunkiem polityka i prądy klubu ruskiego względnie partji ukraińskiej w zasadniczym stoją przeciwieństwie, oświadcza uroczyście, że nie solidaryzuje się z dzisiejszą demonstracją klubu ruskiego, poniżającą godność parlamentu i wyraża wys. Izbie najgłębsze ubolewanie. Ruskij narodnyj klub stoi na stanowisku, że instytucje mające służyć do rozwoju narodowego kulturalnego mogą być na gruncie parlamentarnym zdobywane jedynie kulturalnemi środkami. (Podpisani: Dawydiak przewodniczący, dr. Hlibowicki sekretarz.)

Z WĘGIER.

BUDAPESZT. Węg. biuro koresp. zaprzecza wiadomości jednego z dzienników wiedeńskich jakoby minister honwedów podał się do dymisyi.

DOKTORAT PRAW W RUMUNII.

BUKARESZT. Wczoraj na tutejszym uniwersytecie nastąpiło uroczyste otwarcie powołanego niedawno do życia kursu dla uzyskania stopnia doktora praw.

REPRESJA w ROSJI.

PETERSBURG. (Pet. aj. tel.) Ukazem carskim przedłużono stan wzmocnionej ochrony w gub.: woroneskiej, mińskiej połtawskiej i tulskiej, jako też w powiatach: trużańskim i kobryńskim, guber. grodzieńskiej, dalej w mieście Tyraspolu, w obrębie linji kolej. Moskwa, Niżny-Nowogród i Moskwa-Murom, oraz kolej w granicach gub. włodzimierskiej.

WYPADEK w PORCIE.

TRYEST. Wczoraj o godz. 7 wiecz., przewieziono 300 emigrantów z hali emigracyjnej, na pewien okręt. Podczas tego transportu, skutkiem wypadku na małym parowcu, którego użyto do przewiezienia emigrantów, 3-ch chorwackich wychodźców odniosło ciężkie zranienia, mianowicie 2 kobiety i 1 mężczyzna, 21 emigrantów lekkie zranienia.

BIERNY OPÓR NA POCZTACH.

TRYEST. 300 osób ze służby pocztowej, biorących udział w biernym oporze. urządziło wczoraj pochód demonstracyjny przez miasto. Nie przyszło do żadnych wykroczeń.

Z RADY PANSTWA.

WIEDEŃ. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby posłów odczytano wniosek Chiarego i tow. o zmianę regulaminu. W motywach wniosku podniesiono, że obecne stosunki i ostatnie zajścia jakoteż sytuacja w Izbie wymagają koniecznej zmiany regulaminu, jeżeli Izba ma mieć możność normalnej i pożytecznej pracy. Wniosek domaga się wezwania komisji regulaminowej, aby co 6 tygodni przedstawiła Izbie projekt zmiany regulaminu.

Interpelacje w sprawie zajść w uniwersytecie lwowskim wnieśli pp. Kolessa i tow. i Budzynowski i tow.

Z porządku dziennego nastąpiły rozprawy nad ustawą kwotową. Przemawiał pos. Kaiser, poczem zabrał głos pos. Łazarski.

WIEDEŃ. W Izbie posłów pos. Łazarski omawiał przedewszystkiem historję ugody z r. 1867, która nie naruszyła charakteru Austrji, jako monarchii. W obecnej ugodzie jednakże paracji, lecz separacja ta już nastąpiła. Dalej operacji, lecz sepehacja ta już nastapiła. Dalej omawiał mowca obszernie dążenie Węgier do uzyskania samodzielności. Traktat ugodowy tak długo będzie zachowanym, jak długo sobie tego Węgry będą życzyć, o czem można wnosić z odpowiedzi prezydenta ministrów Wekerlego na interpelacje w sejmie węgierskim. Przez nową ugodę minister spraw zagranicznych stracił całą swą powagę. Ubolewa, że sprawa języka nie została uregulowaną. Jeżeli na Węgrach narodowości uciskane się podnoszą to czyż ścierpimy, aby wspólna armia to powstanie stłumiła. Omawiając kwotę oświadczył mowca, że Koło polskie uważając ustawę za konieczność państwową głosować będzie za nią ponieważ mu zależy na utrzymaniu mocarstwowego stanowiska państwa. (Oklaski).

Po przemowie pos. Ellenbogena przyjęto ustawę kwotową i przystąpiono do dyskusji nad kolejami dalmatyńskiemi.

Przemawiają posłowie Dulibio, a po nim Sustersic.

Posiedzenie trwa dalej.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. W drukarni „Głosu Narodu" pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.